

## Domine, labia mea aperies et os meum annuntiabit laudem Tuam Pane, otevři mé rty a má ústa Tě budou chválit

Připadla mi letos úloha napsat o Conviviu MMX z pohledu organizátora a zároveň účastníka. Nelehká věc. V uších mi ještě zní chorál, polyfonie i gospel, ale také šum v refektáři a noční ticho kláštera. Convivium bylo opět hostinou se vším, co k ní patří – s dlouhou přípravou, přebohatou nabídkou zpěvu i hudby, s vyvrcholením v podobě koncertu a se závěrečným loučením a úklidem.

Příprava byla pro nás v SDH zkomplikovaná slavnou poutní mší na Dobré Vodě v neděli 15. srpna, protože klášterní ubytování bylo částečně až do pondělka určeno především poutníkům. Zároveň se přihlásilo hodně zájemců, a tak jsme museli řešit noclehy – v hotelu a v pensíonech. K tomu na vysvětlenou: avizovali jsme volná místa, i když už byla vyčerpána ubytovací kapacita v klášteře. Mělo to své dva hlavní důvody: chtěli jsme vám umožnit setkání se vzácnými lektory a potřebovali jsme, aby byly náklady na Convivium z větší části zaplacené (SDH každoročně uhradí cca čtvrtinu nákla-

dů ze svých vlastních zdrojů a letos byli navíc poskytovatelé grantů velmi skoupí). Nakonec však byli všichni spokojeni s kvalitou ubytování a drobné nedostatky velkoryse přešli.

Convivium jsme jako obvykle zahájili v neděli večer mší svatou, kterou latinsky celebroidl P. Vojtěch Eliáš, noty připravil Jiří Kub. (Vystavil je předem na internetové stránce <http://choral.sdh.cz>, kde najdete mnoho dalšího materiálu pro použití během liturgického roku, pro choralisty a scholy velmi užitečný zdroj.) S lektory jsme začali pracovat v pondělí a v úterý – naši Pařížané Yves-Marie Lelievre a Terry Francois přijeli až v pondělí večer – let z Paříže do Vídně a následná cesta autem se trochu protáhla a hosté tak tak stihli welcomeparty, další nepředvídaný aspekt v organizaci Convivia. Práce během pondělka byla intenzivní, chorálu se ujali Jiří Hodina a Kateřina Bartošová, své třídy vedl Stanislav Předota a Martin Poruba. O hlasové poradenství Veroniky Höslové se vedl na nástěnce soubor, v pondělí odpoledne bylo už „vyprodáno“. Pondělní

večer byl tradičně seznamovací – s rautem, housličkami Jirky Hodiny, zpěvem a tancem, jen tentokrát chyběl sud piva – klášter Božího milosrdenství neměl pochopení pro veselou pípu.





#### JIRÍ HODINA – LITURGICKÝ TROJSKOK

„Letošní Convivium představilo gregoriánský chorál jako liturgický jazyk a jako zdroj melodií, které nás zavedly až k počátkům evropské hudby. Základní jádro jednohlasého gregoriánského chorálu se ustálo již ve druhé polovině 8. století. Od té doby prochází tento repertoár napříč dějinami evropské hudby a v každé epoše zanechává svoji inspiraci. Už dávno není módou, a tak si můžeme dovolit jeho hlubší zkoumání i ve vztahu k soudobé tvorbě či formám současného vidění a vnímání světa. Také z liturgické praxe nikdy zcela nezmysel a objevujeme ho, byť jen v textové podobě, jako součást liturgických textů v lekcionáři a misálu. Inspirací dnešního večera jsou tři základní liturgické kroky: čtení, rozjímání a vyznání, které nám zprostředkovávají vědomý liturgický úkon. Spolu se svatou Cecilií, patronkou hudby, se pomodleme večerní chvály prostřednictvím žalmů, hymnů a kantik, jak nás vybízí apoštol Pavel.“ K textu Jiřího Hodiny jen dodávám, že „trojskok“, jak nazval ony tři liturgické kroky, nás provázel v notách ve třídách Yves-Marieho i Kateřiny po celý týden a zamýšlel tak i směřovat svou třídu vedení gregoriánské scholy.

#### YVES-MARIE LELIEVRE – ZPĚV? OKNO DO NEBE...

Zase jsme s chorálem o podstatný kus dál – ve zkušenosti, v prožitku, v technice. Vzácná příležitost učit se od kantora mnichů z kláštera Solesmes, kde se znovu zrodil gregoriánský chorál. Vedl své studenty k soustředění, vroucnosti a lehkému nezatěžkanému zpěvu, respektujícímu přirozené akcenty latinských textů, k chápání obsahu, směřování a vnitřnímu pulsu melodie. Setkávali jsme se s ním všichni na ranních laudách a na večerním kompletáři, dvakrát také sloužil ranní mši svatou. Domů do kláštera si jistě odnáší vzpomínku na hodiny prozpívání lidovými písničkami ve společnosti nejen své třídy na mnohých místech Nových Hradů. (Zpráva z facebooku jako odpověď na přidaný odkaz na nahrávky ze sobotního koncertu: „A to ani netušíš, že pár hodin na to nám v Chýnově – tam má chalupu Jiří Hodina - tentýž mnich hrál na housle písničky francouzských písničkářů a namočil mi knihu kreslených komiksů vodní pistolkou...“)

Pražské arcibiskupství připravilo ve středu choralistům „překvapení“ – v kostele sv. Tomáše na Malé Straně se konala výroční zádušní mše za P. Josefa Zvěřinu a bylo dobré, aby se posílil chorální zpěv. Jiří Kub, Jiří Hodina, Yves-Marie a další čtyři zpěváci tedy odjeli místo volného odpoledne na otočku do Prahy. Pro zpěváky-účastníky Convivia to byla velká zkušenost a zážitek; Yves-Marie dostal





pozvání koncelebrovat s P. Halíkem u sv. Salvátora (po skončení Convivia byl ještě u benediktinů v Emauzích a v Břevnově). Ale ani ostatní nezháleli – někdo šel na výlet, mnozí uprosili letory, aby pokračovali ve svých třídách.

KATEŘINA BARTOŠOVÁ, VERONIKA HŮSLOVÁ – TĚLO JE NÁSTROJEM HLASU

Dámy lektorky tak odlišné na první pohled a tak blízké v poselství, které studentům předávaly... Kateřina ranním rozezpíváním, rozcvičkami, učením práci s tělem a dýcháním dokázala v krátké době předat několik velmi užitečných způsobů, jak rozvrhnout dech, jak s ním hospodařit a docílit pevného proudu

hlasu. Veronika naučila naslouchat hlasu v sobě, pocítit vnitřní rezonance, odkrývat netušené výrazové možnosti zpěvu. Nedá se o tom moc psát, jen poděkovat.

STANISLAV PŘEDOTA – ZPÍVEJTE SMĚLE!

Vlídnost a noblesa – tak charakterizovali nového lektora Convivia sami účastníci. Oceňovali jeho způsob práce a vedení sboru (kterého se cítil být součástí) – klidně, jasně, s vtipem. Chybu některého hlasu označoval jako „příklad“, který se samozřejmě týká všech... Dokázal usadit jejich polohy, doladit individuální zpěv – vše v pokoře před společným dílem. Svým „Zpívejte směle!“ všechny povzbuzoval k činnosti – a studenti byli ve vol-



ném čase slyšet a vidět po celém v klášteře a okolí s notami a flétnami. Jeho třídy se věnovaly čtyřhlasému sborovému zpívání a nácviku zpěvu falsobordonů – tj. jednak využití chorálu v renesanční polyfonii a chorálu jako „cantus firmus“, jednak střídání chorálních veršů s polyfonními, které pak zazněly při závěrečných Cecilijských nešporách.

#### TERRY FRANCOIS – ON Y VA!

Tahle odpoledne tu nejsme pro práci, ale pro potěšení ze zpěvu! To byla úvodní slova Terryho Francoise na podvečerních setkáních s gospellem. Když však rozdál noty na Jesus, Lover Of My Soul – slova a hudba Richard Smallwood, ukázalo se, že tohle je na rekreační zpívání až dost práce. Terry chtěl studentům duchovní hudby udělat radost, šlo o arangement na slavnou kantátu č. 147 J. S. Bacha (Herz und Mund und Tat und Leben) a možná tady byl problém, nedokázali se od „předlohy“ dostatečně odpoutat. O to směleji pak zpívali píseň Total praise, která svým mohutným čtyřhlasným Amen zakončila sobotní koncert.

TF Gospel Singers byli letos v Klatovech na mezinárodním festivalu duchovní hudby (Šumava-Český les-Bavorský les), na stránkách festivalu a doporučuji přečíst si, co všechno má Terryho soubor za sebou – zvláště benefiční koncerty pro trpící a vězněné v Africe - <http://www.fdh.sumavanet.cz/fdh/cs/ucastnici10.html#terry>. To dává pochopit jeho skromnost a zdrženlivost, se kterou vystupoval mezi svými studenty. Ale zároveň svým nasazením a přesvědčivostí vytáhl ze zpěváků to, o čem netušili, že se v jejich výrazu může skrývat. U rozlučkového tábora zpíval na naše přání několik písní, které jsme vzdáleně znali např. od Spirituál Kvintetu (Dál, dál tou vodou) a vyznal se nám ze svého náboženství: „Moje konfese? Bůh...“.



#### MARTIN PORUBA – PŘÍTEL VARHANÍKŮ

Chtělo by se mi napsat „laskavý otec varhaníků“ – alespoň tak mi to připadalo, když jsem slyšela část hodiny improvizace. S varhaníky jsme se příliš nepotkávali, hrávali v kostele nebo individuálně na cvičných nástrojích, dovezených za tím účelem z Prahy do Nových Hradů. Podařilo se jednou hrát na nově zrekonstruovaných varhanách v kostele v Dobré Vodě, všichni si pochvalovali kvalitu nástroje, postaveného v 18. století. Při závěrečném koncertu provázeli zpěv chorální a polyfonní třídy varhanními interludii, introdukcemi a versety.

#### DOPROVODNÉ PROGRAMY

Na úterní večer připravil Jiří Kub před-

nášku o zápisu chorálních not v LaTeXu a na středu promítání muzikálu Lloyda Webbera a Tima Rice *Josef Egyptský* a jeho úžasný pestrobarevný plášť (*Joseph and The Amazing Technicolor Dreamcoat*, viz recenzi na <http://musicalnet.cz/>). Ve čtvrtek přednášel Yves-Marie o obnově gregoriánského chorálu v klášteře v Solesmes, v pátek jsme mohli navštívit v místním kostele houslový koncert účastníků jiného hudebního kursu v Nových Hradech.

Je třeba nezapomenout na nejmladší účastníky – děti, o které pečovaly ve školce pěkně Hanka Grombřířková a Jitka Kocůrková, vzaly si na starost také přípravu sobotního tábora, patří jim za to velký dík (také Jiřímu Rohelovi a Vítu Procházkovi za přípravu dřeva!). O zdar tábora se zasloužil všudypřítomný Jiří Kub, který s dcerou Štěpánkou zajistil pivo i jídlo, vše na místo dopravil... Jemu také patří poděkování za organizování veškerých „materiálních dober“, kterými jsme byli na Conviviu obšťastněni.

Čas společně prožítý ve třídách, v refektářích a v místních pohostinstvích nás zase více sblížil a dopřál nám poznat nové tváře – bylo jich letos požehnaně. Mluvíli jsme o spoustě věcí, hudebních, obecných i osobních. Za otevřenost a přátelství děkuji a doufám, že se s mnohými setkám příští rok v Želivu na „velkém“ Conviviu, které se již rýsuje, více neprozradím. Deo gratias!

Jarmila Štogrová

foto: Jiří Rohel a Jaroslav Kocůrek

